

VANDRANDE DJÄKNAR

Idag kulturhistoria

Det har hänt så mycket även under den kortare tidsåldern. Mycket har man glömt och mycket har man inte ens hört talas om. Orsaken kan bero på likgiltighet eller av bristande intresse.

Hur många har idag läst t. ex. Viktor Rydbergs "De vandrande djäknarne" från 1856 och det som döljer sig bakom titeln?

Viktor Rydberg

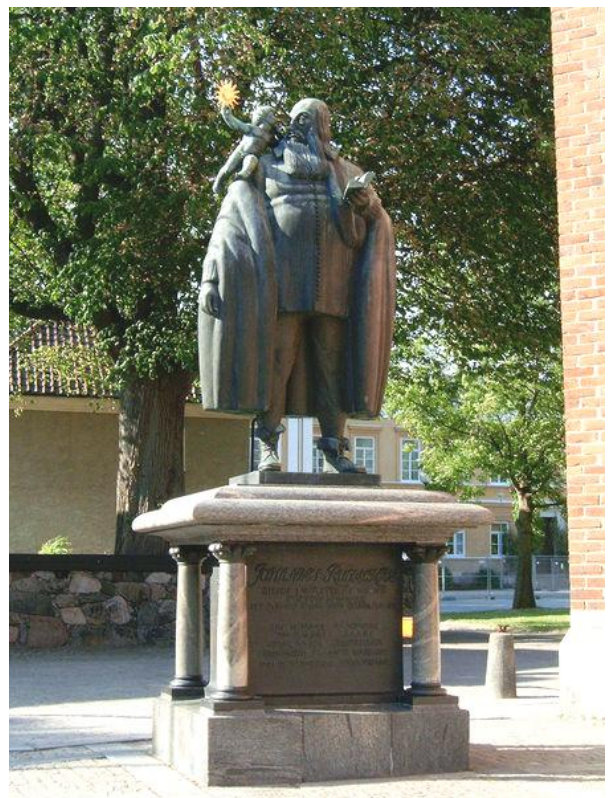
Vad är en Djäkne? Jo, det är en gammal beteckning i fornsvenskan på en yngling som studerade till präst.

(För flickor fanns på den tiden ingen motsvarighet då de på nästan alla områden var förhindrade att delta i högre studier och ut-

bildning. De fick istället ofta bära det ärofulla epitetet PIGA.)

Under 15- 17- och in på 1800- talet hade kyrkan mycket att säga till om särskilt när det gällde prästutbildningen. Detta framgår särskilt tydligt i Svenska Akademiens ordböcker och skrifter från 1920 talet och tidigare. Skara biskoparna var förr särskilt dominerande och tongivande.

Rudbeckius skrev redan 1635 om Djäknar bl. a. i betydelsen Hjälpräster och Altartjänare.

Staty av Johannes Rudbeckius i Västerås

Det handlade således om uppgifter Djäknarna skulle utföra under studietiden i takt med utbildningen och dessutom tigga ihop medel till studierna. Då fanns inga statliga bidrag eller lån eller skolpeng som nu, utan var och en fick klara sig själv så gott den kunde.

Det blev legitimt att fattiga studerande fick vandra runt inom stiftets geografiska område och ta till tiggerstaven för att klara studierna. Det var också då de kom att kallas med ett låneord för Djäknar eller Djäknegossar. Det kom också in ett annat nytt ord i vokabulären nämligen Djäknepengar.

Det var säkert ingen avundsvärd lott för Djäknegossarna att mellan terminerna nödgas vandra omkring och tigga ihop och samla in sina djäknepengar för att klara sina fortsatta studier och till dels leva på andras välvilja och godtycke.

Förändringens vind blåser alltid. Av Djäknarna blev det så småningom DIAKONER som hjälppräster och kyrkans inre och yttre tjänare. Men fortfarande en uppgift och kall endast för män.

Men även den ensidigheten blev efter en tid bruten. Diakonin blev ett ämbete även för kvinnor och begreppet DIAKONISSA blev verklighet.

Enligt Wikipedia blev det i den tidiga kyrkan ett kvinnligt ämbete med särskild uppgift att hjälpa kvinnor vid dopet eftersom alla döptes nakna. Dagens DIAKONI med Diakoner och Diakonissor känner alla till, men ibland blir skriftställaren av denna kulturkrönika besviken även på Sv. Kyrkans intolerans. Ibland sitter trångsyntheten så trångt att vidsyntheten inte har en chans att tränga sig emellan!

När det gäller den världsvida diakoniutbildningen har de Fria Svenska Samfunden samma gedigna utbildning. Men icke förty har det under de senaste tjugofem åren inträffat att en känd diakonissa från ett annat samfund nekades anställning i ett pastorat med motiveringen att hon inte hade för det pastoratets synsätt rätt utbildning. Maken däremot fick tjänst som kyrkomusiker just i det pastoratet. Man kan ju alltid fråga sig om himmelriket är så nära om sådana kristna "förtecken" fortfarande existerar?